Social & Environmental Safeguards

Capacity Building for Developing REDD+Activities in the Context of Sustainable Forest Management

RED-PD 038/11 Rev.3(F)

Social & Environmental Safeguards

for REDD+ Programme in Myanmar

REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံများ

၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၏ ဥယျောဇဉ်

သစ်တောများသည် ကာဗွန်စုပ်ယူသိုလှောင်ရာနေရာ (Sink) များ ဖြစ်သကဲ့သို့ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်သည့် အရင်းအမြစ် (Source) များလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ IPCC အစီရင်ခံစာအရ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တော အတန်းအစား ကျဆင်းခြင်းမှ ထုတ်လွှတ်သည့် ကာဗွန်ပမာဏသည် ကမ္ဘာ့အသီးသီးမှ ထုတ်လွှတ်သော ကာဗွန်ပမာဏ စုစုပေါင်း၏ ၁၇.၄ ရာခိုင်နှုန်းရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ချရေး အစီအစဉ်များတွင် သစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်များသည် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်လာခဲ့ပြီး REDD+ ကို ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လာကြပါသည်။

သစ်တောသယံဇာတကြွယ်ဝသည့် အခြားဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနည်းတူ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့်လည်း ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၌ ကုလသမဂ္ဂ REDD+ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ် (UN-REDD Programme) တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ် စတင်ပါဝင်ခဲ့ပြီး REDD+ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

မက္ကစီကိုနိုင်ငံ၊ Cancun မြို့တွင် ကုလသမဂ္ဂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ကွန်ဗင်းရှင်း (UNFCCC) ၏ ၁၆ ကြိမ်မြောက်ညီလာခံ (COP-16) ကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့မှ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ နေ့အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့ပြီး လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အခြေခံရမည့် ''အခြေခံမှုများ''နှင့် ''စံများ''ကို သတ်မှတ်ပေးခဲ့ပါသည်။

Cancun မြို့ သဘောတူညီချက်တွင် REDD+ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရမည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများ (Social and Environmental Safeguards) နှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု စနစ် (Safeguard Information System-SIS) ထည့်သွင်းရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ထည့်သွင်းပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း (ITTO) တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော REDD+ စီမံကိန်း၏

လုပ်ငန်းစဉ် တစ်ရပ်အဖြစ် REDD+ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ လိုက်နာဆောင်ရွက်ကြရမည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အခြေခံမူများ စံနှင့် အညွှန်းများကို REDD+ Core Unit အဖွဲ့ဝင်များက ရေးသားပြုစုခဲ့ကြပါသည်။ နည်းပညာဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပါဝင်သည့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲများ၊ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများကို အကြိမ်ကြိမ်ကျင်းပ၍ ညှိနှိုင်းရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ ‘‘ထိခိုက်မှုမရှိစေရေး’’ (Do No Harm) နှင့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများ တိုးပွားစေရေး (Do Good) အတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ရေးဆွဲခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များ (Cancun သဘောတူညီချက်)၊ UN-REDD Programme နှင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများက ထုတ်ဝေသည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့် အညွှန်းများကို လေ့လာ၍ မိမိတို့နိုင်ငံနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် ပြုစုရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်တွင်သာမက ဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းများအားလုံး ကိုးကားနိုင်သည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့် အညွှန်းများဖြစ်ကြောင်းလည်း လေ့လာသုံးသပ်မိပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံအဆင့် REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည့်အပြင် နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်သည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့် အညွှန်းများ ဖြစ်ပါကြောင်း ယုံကြည်မိပါသည်။

ဒေါက်တာညီညီကျော်
ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်
သစ်တောဦးစီးဌာန

au;Z|wifvmT

REDD+ qkd&m vrla&;Eyiwf0efu;ifumu ,fpmif&Suf tpDrH&ef;tm; a&;q&mwifyl,ay;i,fy0ifcb nfopfawmOD;pD;Xmer S **REDD+ Core Unit** tzGJUf&ef;? qufpyfXmer&ef;rSukd,fpm;v,f&ef;? tpk&r[kvfaom tz. tpnf&ef; **(NGOs)** ESifh t&yfbuf tzGJUpnf&ef; **(CFO)** wdkYtm; txl;au;Zl; wif&Sdygaumif;rGef&Snf;wifazmfjy tyfygonf/

a'gufwmaomif;EkdifOD;
t r,fpdbm;pDrHudef;refae*sm
FD-ITTO REDD+ pDrHudef;

pmtkyfxkwfa0rIrSwfwrf;

tBudf – ပထမအကြိမ်

tkyfa& – ၁၀၀၀

xkwfa0ol – သစ်တောဦးစီးဌာန

wefzdk; – REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများဆိုင်ရာဗဟုသုတ တိုးပွားစေရေးအတွက် ITTO REDD+ စီမံကိန်းမှ အခမဲ့ဖြန့်ဝေပါသည်။

xkwfa0onfhESpf – ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ

qufo,f&ef

ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦး၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး

သစ်တောသုတေသနဌာန၊ အမျိုးသားစီမံကိန်းမန်နေဂျာ၊ ITTO REDD+ စီမံကိန်း

Tel : ၀၆၇-၄၁၆၅၂၄၊ ၀၉ ၄၄၈၅ ၃၃၆၃၅

Fax : ၀၆၇-၄၁၆၅၂၃

Email : tnoo71@gmail.com

REDD+ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုစနစ် အထောက်အကူပြု အခြေခံမှု၊ စံနှင့် အညွှန်းများ

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစား ကျဆင်းခြင်းမှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု လျော့ကျခြင်း (REDD+) လုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတကာစံများနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ၌ ကုသလမဂ္ဂ REDD+ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ် (UN-REDD Programme) တွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအဖြစ် စတင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ REDD+ လုပ်ငန်းများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် UN-REDD Programme ၏ နည်းပညာအကူအညီ၊ နော်ဝေနိုင်ငံ၏ ရန်ပုံငွေကြေး အထောက်အပံ့၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် REDD+ လမ်းပြမြေပုံကို ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါ REDD+ လမ်းပြမြေပုံပါ လုပ်ငန်းစဉ်များကို စတင်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိရာ လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုသတင်းအချက်အလက်စနစ် (Safeguard Information System-SIS) တည်ထောင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် အရေးကြီးသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ပါဝင်လျက်ရှိပါသည်။ REDD+ စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကောင်းမွန်သော အကျိုးကျေးဇူးရလာဒ်များ ရရှိနိုင်သကဲ့သို့ စနစ်တကျ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု မရှိလျှင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် မလိုလားအပ်သော သက်ရောက်မှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့်–

- ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသက်မွေးမှုအတွက် အရေးပါသော သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လျော့နည်းသွားနိုင်ခြင်း၊
- ဒေသခံပြည်သူများ၏ ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ အသိပညာများ ဆုံးရှုံးပျောက်ကွယ်နိုင်ခြင်း၊
- မိရိုးဖလာနှင့် ကျေးလက်အသက်မွေးမှု လုပ်ငန်းများနှင့် မြေယာအသုံးချမှုများ ဆုံးရှုံးနိုင်ခြင်း၊
- ကာဗွန်မှရရှိသည့် အကျိုးကျေးဇူးကို ဦးစားပေးသဖြင့် သစ်တောမှ ရရှိမည့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများကို စွန့်လွှတ်ရခြင်း၊
- REDD+ ကို အကြောင်းပြု၍ သဘာဝတောများအား ခုတ်ထွင်ပြီး သစ်တောစိုက်ခင်းများ၊ ရာဘာ၊ ဆီအုန်း စသည့် စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ တန်ဖိုးနည်းပါးသည့် အခြားမြေအသုံးချမှုပုံစံသို့ ပြောင်းလဲသွားနိုင်ခြင်း၊

REDD+ စီမံကိန်းများကို အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် စီမံကိန်းဧရိယာအတွင်းရှိ ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် လူမှုစီးပွားရေး၊ သယံဇာတအသုံးချခွင့်၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ထုံးစံဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများ မဆုံးရှုံးစေရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ၊ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုများ မဖြစ်ပေါ်စေရေးအတွက် အစီအမံများ ရေးဆွဲချမှတ်ထားရန် လိုအပ်ပါသည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မက္ကစီကိုနိုင်ငံ၊ Cancun မြို့တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း၏ (၁၆) ကြိမ်မြောက် ညီလာခံတွင် REDD+ အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများ ထည့်သွင်းနိုင်ရန် အခြေခံသဘောတရား (၇)ချက် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ကန်ကူးသဘောတူညီချက်ဟု ခေါ်ဆိုကြပါသည်။ (Cancun Agreement-COP 16, Decision 1/CP.16)။ အဆိုပါ Cancun ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အခြေခံသဘောတရားများမှာ–

(က) နိုင်ငံ၏သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ၊ နိုင်ငံတကာ တူညီချက်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန်၊

(ခ) နိုင်ငံတော်အချုပ်အခြာနှင့် ဥပဒေများကိုအခြေခံပြီး ထိရောက်ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် သစ်တောအုပ်ချုပ်မှု ဖြစ်စေရန်၊

(ဂ) နိုင်ငံတကာ ကတိကဝတ်များ United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP)၊ နိုင်ငံအဆင့် ဥပဒေများနှင့်အညီ ဒေသခံတိုင်းရင်းသား ပြည်သူများ၏ အခြေခံရပိုင်ခွင့်များနှင့် မိရိုးဖလာ ဗဟုသုတများကို အသိအမှတ်ပြုရန်၊

(ဃ) သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးမှ ထိထိရောက်ရောက်နှင့် အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းများဖြစ်စေရန်၊

(င) ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် သဘာဝသစ်တောများ စီမံအုပ်ချုပ်သည့် လုပ်ငန်းများနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန်၊

(စ) ရည်မှန်းချက်များအား ပြောင်းလဲနိုင်စေသည့် နောက်ပြန်လှည့်မည့် လုပ်ငန်းများ ရှောင်ရှားရန်နှင့်

(ဆ) ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုအား အမှန်တကယ် လျော့ချခြင်းမဟုတ်ဘဲ စီမံကိန်းဧရိယာပြင်ပသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းမျိုး မဖြစ်စေရန် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့်လည်း REDD+ စီမံကိန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် မလိုလားအပ်သော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို မဖြစ်ပေါ်စေရန်အတွက် လူမှုရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု သတင်းအချက်အလက် စနစ်ကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ''အခြေခံမှု''နှင့် ''စံ''များကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့်အညီ ရေးဆွဲရန် လိုအပ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် REDD+ စီမံကိန်းများအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများ ရေးဆွဲနိုင်ရေးအတွက် ရှေးဦးစွာ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ REDD+ Core Unit အဖွဲ့ဝင်များက ၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှစတင်၍ အခြား REDD+ နိုင်ငံများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များအား စုဆောင်းလေ့လာခြင်း၊ UN-REDD Programme နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများက ဆောင်ရွက်ထားသည့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးကာကွယ်မှုဆိုင်ရာ အစီအမံများကို အကြိမ်ကြိမ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် UN-REDD Programme၊ Social and Environmental Safeguard (SES) များအား လေ့လာ၍ မိမိနိုင်ငံ၏ တည်ဆဲဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ ရိုးရာဓလေ့၊ မိရိုးဖလာ ယုံကြည်မှု၊ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များနှင့်

လိုက်လျောညီထွေရှိမည့် အခြေခံမူများ၊ ''စံ''များ၊ အညွှန်းများကို ရေးဆွဲခဲ့ကြပါသည်။

၂၀၁၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်လာလတွင် နိုင်ငံအဆင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ကြိမ်၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လမှ နိုဝင်လာလအထိ နည်းပညာဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဖွဲ့ဆွေးနွေးပွဲ (၄)ကြိမ် ကျင်းပ၍ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့် အညွှန်းများ (မူကြမ်း)ကို ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလနှင့် နိုဝင်ဘာလများတွင် နေပြည်တော်နှင့် ရန်ကုန်မြို့များ၌ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပါဝင်သည့် ဆွေးနွေးပွဲများကိုကျင်းပ၍ အကြံပြုချက်များ၊ သဘောထားမှတ်ချက်များကို ရယူခြင်း၊ အွန်လိုင်းကွန်ယက်မှတစ်ဆင့် အကြံပြုချက်များ ရယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့် အညွှန်းများကို အပြီးသတ် ရေးဆွဲပြုစုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ယခုရေးသားပြုစုခဲ့သော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့်အညွှန်းများသည် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ သစ်နှင့်ပတ်သက်သော အဖွဲ့အစည်း (ITTO) တို့ ပူးပေါင်းအကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ''စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု မူဘောင်အတွင်းမှ REDD+ ဆိုင်ရာ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း'' ၏ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ်၊ စီမံကိန်းအဆင့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်အဖြစ် ရေးဆွဲခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများသည် ပုံသေမဟုတ်။ ပြောင်းလဲနေသော ခေတ်စနစ်များ၊ လူမှုစီးပွားရေး အခြေအနေများ၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ပါးသက်သာရေး ကြိုးပမ်းမှုဖြစ်စဉ်များ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ စိတ်ဝင်စားမှုများ၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများအပေါ် မူတည်၍ အချိန်ကာလအလိုက် ပြင်ဆင်တည်းဖြတ် အသုံးချရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံအဆင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ၊ စံနှင့်အညွှန်းများ ရေးဆွဲရာတွင် လည်းကောင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု သတင်းအချက်အလက်စနစ် တည်ထောင်ရာတွင်လည်းကောင်း အတိုင်းအတာ တစ်ခုအထိ အထောက်အကူ ပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

REDD+ tpDpOfrsm;aqmifudkifwifvdkif;aqmifudkifrnfhvkyf&Ef;Edkifwefudkifqdkif&mu umu ,fapmif&Sufrltpdrdkif;

အခြေခံမှု (၁)။	REDD+ အစီအစဉ်များသည် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုလေးစားလိုက်နာရမည်။	
စံများ	**အညွှန်းများ**	**အမျိုးအစား**
(၁-၁) REDD+ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်မည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝ သယံဇာတများနှင့် သက်ဆိုင်သော ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ၊ ယင်းတို့၏ မိရိုးဖလာအရသော် လည်းကောင်း၊ တည်ဆဲဥပဒေအရ သော်လည်းကောင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခွင့် (သို့မဟုတ်) သုံးစွဲခွင့်များကို စနစ်တကျ ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ပေးရမည်။	(၁-၁-၁) REDD+ အစီအစဉ်တွင်ပါဝင်မည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝ သယံဇာတများနှင့်သက်ဆိုင်သော အခွင့်အရေးများကို ကွင်းဆင်းလေ့လာဖော်ထုတ်မည့် ထိရောက်သော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ရေးဆွဲချမှတ်ရမည်။ ယင်းသို့ ရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရမည်- (က) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ အပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်စေရန်၊ (ခ) တည်ဆဲဥပဒေအရသာမက မိရိုးဖလာပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ပါဝင်စေရန်၊ (ဂ) တစ်သီးပုဂ္ဂလ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်သာမက အစုအဖွဲ့ဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရန်၊ (ဃ) မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့်၊ ဝင်ရောက်ခွင့်၊ စီမံအုပ်ချုပ်ခွင့် အစရှိသည့် အခွင့် အရေး အားလုံး ပါဝင်စေရန်၊ (င) ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ၏ အခွင့်အရေးများ ပါဝင်စေရန်၊ (စ) ပိုင်ဆိုင်ခွင့် အရှုပ်အရှင်းများ၊ တစ်ဦးထက်ပိုမို၍ ပိုင်ဆိုင်လျက်ရှိသည့် ပြဿနာများ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ထုတ်ရန်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၁–၂) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများမှ ရှေးအစဉ်အဆက် ပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော သို့မဟုတ် အသုံးပြုခဲ့သော မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မိရိုးဖလာ အခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် တည်ဆဲဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြု လေးစား လိုက်နာရမည်။	(၁–၂–၁) REDD+ အစီအစဉ်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မိရိုးဖလာအခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုလေးစားလိုက်နာရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲ သွားမည်ဖြစ်သည်။	မူဝါဒ
	(၁–၂–၂) REDD+ အစီအစဉ်များတွင် ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည့် မြေအသုံးချမှုစီမံချက်များသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မိရိုးဖလာအခွင့်အရေးများ သို့မဟုတ် တည်ဆဲဥပဒေအရ ရရှိမည့် အခွင့်အရေးများကို လေးစားလိုက်နာရမည်။	မူဝါဒ
	(၁–၂–၃) REDD+ စီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတဆင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကိုထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်– (က) ဒေသခံလူမျိုးစုများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ၊ (ခ) တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ပိုမိုသေချာစေရန်နှင့် မိရိုးဖလာပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို ဥပဒေကြောင်းအရ တရားဝင် ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ဖြစ်လာစေရန် ဖော်ဆောင်ပေးခြင်း။	မူဝါဒ

(၁–၃) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံ ပြည်သူများ၏ မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတများအပေါ် ထိခိုက်စေမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကောင်းစွာ ကြိုတင်အသိပေး သဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) လုပ်ငန်းစဉ်များကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။	(၁–၃–၁) REDD+ ဆိုင်ရာ မူဝါဒများရေးဆွဲရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ကိစ္စရပ်များ၊ အထူးသဖြင့် ယင်းတို့၏ မြေယာနယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအပေါ် ထိခိုက်စေမည့် ကိစ္စရပ်များတွင်ကောင်းစွာ ကြိုတင်အသိပေး သဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို ပေါင်းစပ်ထည့်သွင်း ရေးဆွဲရမည်။	မူဝါဒ
	(၁–၃–၂) အများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ကိစ္စရပ်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် FPIC လုပ်ငန်းစဉ်များကို ယင်းသက်ဆိုင်သူများကိုယ်တိုင် သဘောတူချမှတ်ရမည်။ ထိုသို့ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်– (က) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကိုယ်စား သဘောထားပြန်ကြားပေးမည့် အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလှယ်အား ယင်းတို့ကိုယ်တိုင် ရွေးချယ်ခြင်း၊ (ခ) ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ဂ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူများ အားလုံး၏ သဘောထားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ခြင်း။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၁–၃–၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ကြိုတင်သဘောတူညီချက် (FPIC) ရယူရာတွင် အောက်ပါအချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်သွားရမည်– (က) မိရိုးဖလာ ဓလေ့ထုံးတမ်း အစဉ်အလာများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ခ) အစဉ်အလာအရ ဝင်ရောက်နေထိုင်သုံးစွဲခွင့်ရှိသည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများအပေါ် ထိခိုက်စေနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံးတွင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ဂ) REDD+ အစီအစဉ်များ စတင်သည့်အချိန်မှစ၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် အချိန်ကာလတစ်လျှောက်တွင် ဒေသခံများ၏ အခွင့်အရေးများအပေါ် ထိခိုက်စေနိုင်မည့် အချက်များအားလုံးကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ (ဃ) အများသဘောတူသည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ဆောင်ရွက်ခြင်း။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(၁-၃-၄) စီမံကိန်းဧရိယာမှ ဖယ်ရှား၍ အခြားတစ်နေရာသို့ ပြန်လည်နေရာချထားရန် လိုအပ်လာပါက ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားပေးမည့် မြေနေရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကြိုတင်သဘော တူညီ ချက်ရယူကာညီညွတ်မျှတစွာပြန်လည်ပံ့ပိုးပေးသွားရမည်။ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) မည်သည့် ရွှေ့ပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် FPIC လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်။ (ခ) ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ခြင်းအတွက် သဘောတူညီချက်များ ရေးဆွဲရာတွင် ငွေကြေးနှင့် နည်းပညာထောက်ပံ့ခြင်းအပြင် အခြားသော အစားထိုးဝင်ငွေရရှိစေမည့် အခွင့်အလမ်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၁-၄) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပုဂ္ဂလိက ကာဗွန်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ခွင့်ပြုပေးရာတွင် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ အမှန်တကယ် လျှော့ချပေးသည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝ သယံဇာတများနှင့်စပ်လျဉ်း သည့် မိရိုးဖလာအရနှင့်တည်ဆဲ ဥပဒေအရ ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များကို အခြေခံ၍ ခွင့်ပြုပေးရမည်။	(၁-၄-၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပုဂ္ဂလိက ကာဗွန်ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ခွင့်ပြုပေးရာတွင် တိကျသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ဖြစ်စေရမည်၊ (ခ) ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များ ခွင့်ပြုပေးရာတွင် ဖန်လုံအိမ်ဓါတ်ငွေ့ အမှန်တကယ် လျှော့ချပေးသည့် မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ၏ မိရိုးဖလာအရသော်လည်းကောင်း၊ တည်ဆဲဥပဒေအရသော်လည်းကောင်း ပိုင်ဆိုင်ခွင့်များအပေါ် အခြေခံ၍ ခွင့်ပြုပေး ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

အခြေခံမူ(၂)။ REDD+ အစီအစဉ်မှရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြား ညီညွတ်မျှတစွာ ခွဲဝေရရှိစေရမည်။		
စံများ	အညွှန်းများ	အမျိုးအစား
(၂–၁) REDD+ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သည့် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် REDD+ဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် စွန့်စားရမှုများကို ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အများပူပေါင်းပါဝင်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ကြိုတင်အကဲဖြတ် သုံးသပ်သွားရမည်။	(၂–၁–၁) REDD+ အစီအစဉ်မှ ထွက်ပေါ်လာမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျမှုများနှင့် စွန့်စားရမှုများကို အစီအစဉ် စတင်ရေးဆွဲစဉ် ကာလမှစတင်၍ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မည့် ကာလတစ်လျှောက်လုံး ကြိုတင်အကဲဖြတ် သုံးသပ်သွားရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများ၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) ဒေသအဆင့်သာမက နိုင်ငံဆင့်နှင့်အခြားသင့်လျော်သည့် အဆင့်များအထိ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဂ) အကဲဖြတ်သုံးသပ်ချက်များ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အများပူးပေါင်းပါဝင်သည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြု၍ အချိန်နှင့်တပြေးညီ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဃ) တိုက်ရိုက်နှင့်သွယ်ဝိုက်ရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် စွန့်စားရမှု များကို ထည့်သွင်းသုံးသပ်သွားရမည်၊ (င) မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များ၊ သဘာဝသယံဇာတများသာမက လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် စွန့်စားရမှုများကို ထည့်သွင်း၍ အကဲဖြတ်သွားရမည်၊ (စ) အထူးသဖြင့်အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သောလူတန်းစားများနှင့်သက်ဆိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် စွန့်စားရမှုများခွဲဝေခြင်းများကို အလေးထားထည့်သွင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်၊ (ဆ) အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်ကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ်မှတ်ယူ၍ သတ်မှတ်ကာလများအတွင်း အကြိမ်ကြိမ်ဆောင်ရွက်ရမည်။ (ဇ) အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ကုန်ကျမှုများနှင့် စွန့်စားရမှုများကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ရာတွင် REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ရည်ညွှန်းအခြေအနေများအပေါ် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်သွားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၂-၂) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်မှရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရရှိသူများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြား မျှတစွာခွဲဝေနိုင်ရန်အတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အများပူးပေါင်းပါဝင်သည့် ထိရောက်ကောင်းမွန်သော နည်းစနစ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၂-၂-၁) REDD+ မှရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများ၊ ညီညွတ်မျှတစွာ ခွဲဝေနိုင်ရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်းစနစ် သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်စေရမည်။ ထိုသို့ ပူးပေါင်းပါဝင်ရာတွင်- (က) ပြည့်ဝပြီး ထိရောက်သည့် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ဖြစ်ရမည်၊ (ခ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ ပါဝင်ရမည်၊ (ဂ) ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြား ညီညွတ်မျှတသည့် အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေမှုဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၂-၂-၂) REDD+ မှ ထွက်ပေါ်လာမည့် အကျိုးကျေးဇူးများအား ရရှိမည့်အစုအဖွဲ့များ (သို့မဟုတ်) တသီးပုဂ္ဂလများသည် မိမိတို့ရယူလိုသည့် ပုံစံနှင့် ခွဲဝေမည့်နည်းလမ်းတို့ကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျပါဝင် သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်- (က) ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အများပူးပေါင်းပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်ရမည်၊ (ခ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ ပါဝင်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၂-၂-၃) အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မူဝါဒများ၊ လမ်းညွှန်များကို ရှင်းလင်းတိကျစွာ သတ်မှတ်ပေးရမည်။ ယင်းသို့သတ်မှတ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ ပါဝင်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။	မူဝါဒ
	(၂-၂-၄) ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုအပါအဝင် အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး၊ အချိန်နှင့်တပြေးညီ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ဖြစ်စေရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

အခြေခံမူ (၃)။ REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတဆင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းမှုလုပ်ငန်းများနှင့် လူမှုဘဝများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး အထောက်အကူပြုစေရမည်။

စံများ	အညွှန်းများ	အမျိုးအစား
(၃–၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ခြင်းဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိစေရမည်။	(၃–၁–၁) REDD+ အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် မူဝါဒများတွင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ အာမခံချက်ရရှိစေခြင်းနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေခြင်းဆိုင်ရာ အချက်များကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲရမည်။	မူဝါဒ
	(၃–၁–၂) REDD+ အစီအစဉ်မှတဆင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုများနှင့် လူမှုဘဝ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေခြင်းဆိုင်ရာ အကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေရမည်။ ယင်းသို့ ရရှိစေရာတွင်– (က) အကယ်၍ REDD+ အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုသည့် အခြေအနေတွင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ လိုလားမျှော်လင့်ထားသည့် ရည်ညွှန်းအခြေအနေနှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်။ (ခ) အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအတွက် ဦးစားပေး စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်။	ရလာဒ်
	(၃–၁–၃) REDD+ အစီအစဉ်မှတစ်ဆင့် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းများနှင့် လူမှုဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အရင်းအနှီးများ အပိုထပ်ဆောင်း ရရှိစေရမည်။ ယင်းသို့ ရရှိစေရာတွင်– (က) လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာ အရင်းအနှီးများနှင့် အခြားအရင်းအနှီးများ ပါဝင်စေရမည်၊ (ခ) REDD+ အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမပြုသည့် မူလအခြေအနေတွင်ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအနှီးများအပေါ်အခြေခံ၍ တွက်ချက်ဆောင်ရွက်ရမည်။	ရလာဒ်

(၃-၂) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ အထူးသဖြင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအပေါ် ကောင်းမွန်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိစေရန်အတွက် REDD+ မှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ထိခိုက်မှု အလားအလာများနှင့် အမှန်တကယ် ကြုံတွေ့နေရသည့် ထိခိုက်မှုများအကြား လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် ညှိနှိုင်းပြင်ဆင် ဖြေရှင်းပေးရမည်။	(၃-၂-၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအပေါ် ကျရောက်နိုင်သည့် ဆိုးကျိုးများကို လျှော့ချနိုင်ရန်နှင့် ကောင်းမွန်သော အကျိုးကျေးဇူးများ ရေရှည်ရရှိစေရန်အတွက် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းအား ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသည့် ထိခိုက်နိုင်မှု အလားအလာများအပေါ် အခြေခံ၍ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရမည်၊ (ခ) REDD+ အစီအစဉ် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြိုတင်ခန့်မှန်းထား သည့် ထိခိုက်နိုင်မှု အလားအလာများနှင့် အမှန်တကယ်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထိခိုက်မှုများအပေါ် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဂ) အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအပေါ် ကျရောက်လာနိုင်သည့် ဆိုးကျိုးများကို ဦးစားပေး ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်၊ (ဃ) REDD+ မှရရှိမည့် အကျိုးကျေးဇူးများအား ထိခိုက်လျော့နည်းစေမည့် အကြောင်းအရာများကို ကြိုတင်ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည့် အစီအစဉ်များ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

အခြေခံမှု (၄)။ **REDD+** လုပ်ငန်းစဉ်သည် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုတို့ကို အထောက်အကူ ပြုစေရမည်။		
စံများ	အညွှန်းများ	အမျိုးအစား
(၄–၁) REDD+ အစီအစဉ်၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော၊ ထိရောက်သော၊ တာဝန်ခံမှုရှိသော၊ ရှင်းလင်းတိကျစွာ သတ်မှတ်ထားသော စနစ်များဖြစ်စေရမည်။	(၄–၁–၁) REDD+ အစီအစဉ်၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်တွင် ပါဝင်သော သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများ၏ အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ အစရှိသည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူမှ အလွယ်တကူ သိရှိနိုင်စေရန် ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ အဆိုပါ သတင်းအချက်အလက်များတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ ပါဝင်စေရမည်– (က) ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် အခြားဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်မည့် စံသတ်မှတ်ချက်များ၊ လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်များနှင့် စည်းကမ်းချက်များ၊ (ခ) ချမှတ်ထားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်များ။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၄–၁–၂) REDD+ အစီအစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များ ချမှတ်ရာတွင် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသည့် တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများ၊ စည်းကမ်းချက်များ၊ မူဝါဒများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၄–၁–၃) REDD+ အစီအစဉ်၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များကို ကြီးကြပ်စောင့်ကြည့်နိုင်မည့် ထိရောက်သော လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ထားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

<table>
<tr><td rowspan="3">(၄–၂) REDD+ အစီအစဉ်သည်အခြား ဆက်စပ်သည့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများ၊ လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် ညီညွတ်ရမည်ဖြစ်ပြီး REDD+ အစီအစဉ်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်းများကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားဆက်စပ် ပတ်သက်သည့် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိရောက်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေရမည်။</td>
<td>(၄–၂–၁) REDD+ အစီအစဉ်ကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်သည့် သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ မူဘောင်များနှင့် အခြားဆက်စပ်ကဏ္ဍများ၊ အထူးသဖြင့်စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ၊ သတ္တုကဏ္ဍအစရှိသည့် ကဏ္ဍများတွင် ထည့်သွင်း၍ ညှိနှိုင်းပေါင်းစပ်သွားရမည်။</td>
<td>မူဝါဒ</td></tr>
<tr><td>(၄–၂–၂) REDD+ အစီအစဉ်နှင့် အခြားဆက်စပ် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများ၊ စီမံချက်များအကြား ကွဲလွဲမှုများကို ဖော်ထုတ်ဖြေရှင်းသွားရမည်။</td>
<td>လုပ်ငန်းစဉ်</td></tr>
<tr><td>(၄–၂–၃) REDD+ အစီအစဉ်နှင့် အခြားဆက်စပ်ဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအကြား ထိရောက်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေရမည်။ ယင်းသို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင်–
(က) သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်စေရမည်၊
(ခ) ကဏ္ဍအလိုက် အဆင့်တိုင်း အဆင့်တိုင်းတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်၊
(ဂ) အထူးသဖြင့် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေသည့် ကဏ္ဍများနှင့် တိုက်ရိုက် ဆက်စပ်လျက်ရှိသော ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်စေရမည်။</td>
<td>လုပ်ငန်းစဉ်</td></tr>
<tr><td>(၄–၃) REDD+ အစီအစဉ်များနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက် အပြည့်အစုံအား အများပြည်သူမှ အလွယ်တကူ ရယူနိုင်ရမည်။</td>
<td>(၄–၃–၁) REDD+ အစီအစဉ်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက် အပြည့်အစုံအား အများပြည်သူမှ အလွယ်တကူရယူနိုင်စေရန် ဖန်တီးပေးရမည်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းအချက်အလက်များတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိကအချက်များ ပါဝင်စေရမည်–
(က) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းပုံစံ၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်</td>
<td>လုပ်ငန်းစဉ်</td></tr>
</table>

	(ခ) ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ရှိသူများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများ၊ မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ် ပိုင်ဆိုင်မှုများနှင့် သဘာဝသယံဇာတများအပေါ် ထိခိုက်မှုရှိနိုင်မည့် အကြောင်းအရာများနှင့် အမှန်တကယ် ထိခိုက်လျက်ရှိသော အခြေအနေများ၊ (ဂ) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ထိခိုက်စေနိုင်မည့် အကြောင်းအရာများနှင့် အမှန်တကယ် ထိခိုက်လျက်ရှိသော အခြေအနေများ၊ (ဃ) အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ လမ်းညွှန်ချက်များ၊ (င) ကောင်းစွာကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်သောသဘောထားရယူခြင်း (FPIC) လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ချက်များ။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၄–၄) REDD+ ဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေများအား ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး၊ တာဝန်ယူမှုရှိစွာဖြင့် စနစ်တကျ စီမံခန့်ခွဲရမည်။	(၄–၄–၁) REDD+ ၏ ရန်ပုံငွေများ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား အများပြည်သူမှ အလွယ်တကူသိရှိနိုင်ရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ အဆိုပါသတင်း အချက်အလက်များတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ ပါဝင်စေရမည်– (က) REDD+ ဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေများ ရယူခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် သုံးစွဲခြင်းစသည်တို့နှင့် သက်ဆိုင်သည့် တာဝန်ရှိသူများ၊ ယင်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ၊ (ခ) ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုစနစ်များ၊ (ဂ) ဌာနတွင်း ထိန်းချုပ်ဆောင်ရွက်မှုများနှင့် ပြင်ပစာရင်းစစ်ခေါ်ယူစစ်ဆေးခြင်းများ၊ (ဃ) အစီရင်ခံတင်ပြရမည့် အစီအစဉ် အချိန်ဇယားများ။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(၄–၄–၂) စာရင်းစစ်အဖွဲ့မှ စစ်ဆေးပြီးဖြစ်သည့် REDD+ ဆိုင်ရာ ရန်ပုံငွေအစီရင်ခံစာအား ပုံမှန်ထုတ်ပြန်ရမည်။ စာရင်းစစ်ဆေးရာတွင် နိုင်ငံ၏စာရင်းစစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ လွတ်လပ်သော တရားဝင်လက်မှတ်ရ စာရင်းစစ်များဖြင့် စစ်ဆေးရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၄–၅) REDD+ အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် သစ်တောကဏ္ဍအပါအဝင်အခြား ဆက်စပ်ကဏ္ဍများ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရမည်။	(၄–၅–၁) REDD+ အစီအစဉ်များမှတစ်ဆင့် သစ်တောကဏ္ဍများနှင့် အခြားဆက်စပ်ကဏ္ဍများတွင် ပြန်လည်အသုံးချနိုင်ရန် ရည်ရွယ်၍ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများကို ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်သော အုပ်ချုပ်မှုမျှော်မှန်းချက်များ ချမှတ်ကာ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မှုအား စောင့်ကြည့် အကဲဖြတ်သွားရမည်။ ယင်းသို့ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) ထိရောက်ပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များ ထည့်သွင်းချမှတ်ရမည်၊ (ခ) အထူးသဖြင့် REDD+ အစီအစဉ်အား ထိရောက်အောင်မြင်ပြီး ညီညွတ်မျှတစွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် မျှော်မှန်းချက်များကို အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဂ) သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုဖြစ်စေသည့် တွန်းအားများနှင့် ဆက်စပ်သည့်ကဏ္ဍများကို ဦးစားပေး ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၄–၅–၂) REDD+ အစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ အပါအဝင် စီမံအုပ်ချုပ်မှုအဆင့် မြှင့်တင်နိုင်မည့် အခြားသော နည်းစနစ်ပါဝင်စေရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၄–၆) REDD+ အစီအစဉ်သည် နိုင်ငံအဆင့်နှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အလိုက် ရေးဆွဲထားသည့် စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ၏ ရည်ရွယ်ချက်များ ရရှိအောင်မြင်စေရန် အထောက်အကူ ပြုစေရမည်။	(၄–၆–၁) REDD+ အစီအစဉ်များ၏ မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များသည် စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ တည်ဆဲမူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းအပေါ် မည့်သို့ကဲ့သို့ အထောက်အကူပြုနိုင်မည်ကို တိကျရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြပေးရမည်။ ယင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါအချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားဆောင်ရွက်ရမည်– (က) နိုင်ငံအဆင့်နှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ အဆင့်အလိုက် ရေးဆွဲထားသည့် မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ၊ (ခ) အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကနှင့်ဒေသခံပြည်သူများမှ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ထားသည့် ဒေသများအား ပိုမိုထိရောက်စွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းများ အပါအဝင် ဆင်းရဲမှုလျှော့ချခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် အခြားဆက်စပ်မူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် စီမံချက်များ။	မူဝါဒ
	(၄–၆–၂) REDD+ အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် ဒေသများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရမည်။	ရလဒ်

nservation of forest
rbon stocks
Expansion of protected area (PAS) network as well as reserved forests (RF) and public protected forest (PPF)
TRATEGIES
Extending Permanent Forest Estate (PFE)
Fulfilling target of Forest Policy 1995 & Master Plan
RF+PPF up to 30% of total country's area
PAS up to 10% of total country's area
Changeable (reserved land) 11 % of total country's area
Promoting Trees Outside Forest (ToF) programme

အခြေခံမှု(၅)။ REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်သည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်၍ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရမည်။		
စံများ	အညွှန်းများ	အမျိုးအစား
(၅–၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်မှ ထိခိုက်လာနိုင်သော ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန် ဆောင်မှုများအား ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်၍ ဦးစားပေးထိန်းသိမ်းမည့် နေရာများ ရွေးချယ်ထားရှိရမည်။	(၅–၁–၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်မှ ထိခိုက်လာနိုင်မည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများအား ခန့်မှန်းဖော်ထုတ်ခြင်း၊ မှတ်တမ်းတင်ခြင်းနှင့် ဦးစားပေးထိန်းသိမ်းမည့် ဒေသများ ရွေးချယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) နိုင်ငံအဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲမဟာဗျူဟာနှင့် လုပ်ငန်းစီမံချက်တွင် ဦးစားပေးဖော်ပြထားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကွန်ဗင်းရှင်း(CBD)၏ ရည်မှန်းချက်များအပေါ်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်မှု ဆန်းစစ်ချက် (Gap Analysis)များ၊ အဓိကဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ဧရိယာများ၊ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် အရေးပါသည့် ဒေသများနှင့် အခြားသက်ဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းရေးစီမံချက်များ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ (ခ) မျိုးသုဉ်းရန်အန္တရာယ်ရှိသည့် မျိုးစိတ်များ သို့မဟုတ် မြန်မာ့မျိုးရင်းများ ကျက်စားတည်ရှိရာ ဒေသများ၊ စီးပွားရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေခြင်းအရသော် လည်းကောင်း၊ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ အရသော်လည်းကောင်း အရေးပါသည့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ပါဝင်စေရမည်၊ (ဂ) သစ်တောစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် တောပျက်များအား ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းအစရှိသည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် ယင်းလုပ်ငန်းစီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျရောက်စေနိုင်မည့် ထိခိုက်မှုများကို အလေးထား ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၅–၂) REDD+ အစီအစဉ်သည် ဦးစားပေး ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြီး ပိုမို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရမည်။	(၅–၂–၁) REDD+ အစီအစဉ်၏ မူဝါဒများ၊ ရည်ရွယ်ချက်များတွင် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပြီး ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေမည့် အစီအစဉ်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲရမည်။	မူဝါဒ
	(၅–၂–၂) REDD+ အစီအစဉ်တွင် ဦးစားပေး ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်မည့် ရည်ညွှန်းအခြေအနေကို အခြေခံ၍ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရမည်။	ရလဒ်
	(၅–၂–၃) ဦးစားပေး ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အရင်းအနှီးများကို REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်မှ ပံ့ပိုးပေးရမည်။ အဆိုပါ အရင်းအနှီးများတွင်– (က) ငွေကြေးရန်ပုံငွေများ၊ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များနှင့် အခြားလိုအပ်သော အရင်းအနှီးများ ပါဝင်စေရမည်၊ (ခ) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ရည်ညွှန်းအခြေအနေတွင် ရရှိနိုင်မည့် အရင်းအနှီးများအပေါ် အခြေခံ၍ အပိုထပ်ဆောင်း ပံ့ပိုးပေးရမည်။	ရလဒ်

(၅–၃) REDD+ အစီအစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဦးစားပေး ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အရေးပါသော သဘာဝသစ်တောများနှင့် ကျက်စားရာဒေသများကို ပျက်စီးစေခြင်း သို့မဟုတ် အခြားမြေအသုံးချမှု တစ်ခုခုသို့ ပြောင်းလဲစေခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၅–၃–၁) REDD+ အစီအစဉ်မှ သဘာဝသစ်တောများနှင့် အခြားအရေးပါသည့် နေရာများအပေါ် ထိခိုက်မှုများအား အကဲဖြတ်သုံးသပ်ရာတွင် ယင်းဒေသများအပေါ် ထိခိုက်မှုမရှိကြောင်း သက်သေပြနိုင်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေခြင်းတို့အတွက် အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ညွှန်းကိန်းမူဘောင်(၅–၁–၁)တွင်ပါရှိသော ဦးစားပေး ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့် ဧရိယာများ ပါဝင်ရမည်။ (ခ) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသည့် ရည်ညွှန်းအခြေအနေတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကိုအခြေခံ၍ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဂ) သစ်တောစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် တောပျက်များအား ပြန်လည်ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းအစရှိသည့် လုပ်ငန်းစီမံချက်များနှင့် ယင်းလုပ်ငန်းစီမံချက်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျရောက်စေနိုင်မည့် ထိခိုက်မှုများကို အလေးထား ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။	ရလာဒ်
(၅–၄) REDD+ အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျရောက်စေနိုင်သော သို့မဟုတ် အမှန်တကယ် ကျရောက်လျက်ရှိသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုများနှင့် ထိခိုက်မှုများ၊ အခြားသော ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုအခြေအနေများကို ကြိုတင်လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၅–၄–၁) REDD+ အစီအစဉ်မှ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ကျရောက်စေနိုင်သော သို့မဟုတ် အမှန်တကယ် ကျရောက်လျက်ရှိသည့် ထိခိုက်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) မျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျရောက်နိုင်မည့် ထိခိုက်မှုများနှင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှုများအပေါ် အခြေခံ၍ ဦးစားပေးဖော်ထုတ်ထားသည့် ဧရိယာများနှင့် အခြားသောပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ (ဥပမာ– လေထုညစ်ညမ်းခြင်း) စသည်တို့ ပါဝင်ရမည်၊	လုပ်ငန်းစဉ်

	(ခ) တိုက်ရိုက်နှင့် သွယ်ဝိုက်ထိခိုက်မှုများ အားလုံး ပါဝင်ရမည်၊ (ဂ) လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် အခြား သင့်လျော်သည့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပါဝင်စေရမည်။ (ဃ) ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေဆိုင်ရာ လေ့လာအကဲဖြတ်ခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် အခြားသင့်လျော်သည့် နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုရမည်၊ (င) လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် ကာလအလိုက် အကြိမ်ကြိမ် ဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၅-၅) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို လျော့ချရန်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေကောင်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် REDD+ အစီအစဉ်များကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသည့် ထိခိုက်မှုများနှင့် အမှန်တကယ် ကြုံတွေ့နေရသော ထိခိုက်မှုများကို အခြေခံ၍ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရမည်။	(၅-၅-၁) ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို လျော့ချရန်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အခြေအနေကောင်းများ ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် REDD+ အစီအစဉ်များကို ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အခြေအနေများနှင့်အညီ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် – (က) အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် စံသတ်မှတ်ချက်အမှတ် (၅-၄)နှင့်အညီဆောင်ရွက်ထားသည့် ထိခိုက်မှုအကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသည့် ထိခိုက်မှုများအပေါ်အခြေခံ၍ ပြင်ဆင်ထားသည့် REDD+ အစီအစဉ်ပုံစံ ဖြစ်စေရမည်၊ (ဂ) REDD+ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်း ကြိုတင်ခန့်မှန်းထားသည့် ထိခိုက်မှုများနှင့် အမှန်ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသော ထိခိုက်မှုများအပေါ်အခြေခံ၍ ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဃ) မျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်နှင့် ပိုမိုတိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန်အတွက် ညွှန်းကိန်းမူဘောင် (၅-၁-၁) တွင် ဦးစီးပေးဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ထားသည့်ဒေသများကို အလေးထားထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ (င) REDD+ အစီအစဉ်မှ ရရှိနိုင်မည့် အကျိုးကျေးဇူးများအပေါ် ထိခိုက်မှုများအတွက် ဖြေရှင်းနိုင်မည့် အစီအစဉ်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

LESSONS LEARNT!
Poorly designing and implementation of projects can lead to social and environmental conflicts, which results in hampering and/or failure of project activities.

အခြေခံမူ(၆)။ REDD+ အစီအစဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး ထိရောက်စွာ အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းပါဝင်စေရမည်။		
စံများ	**အညွှန်းများ**	**အမျိုးအစား**
(၆–၁) REDD+ အစီအစဉ်တွင် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သည့် အုပ်စုများနှင့် ယင်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ စိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် REDD+ အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက် ဆက်နွှယ်မှုများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရမည်။	(၆–၁–၁) REDD+ အစီအစဉ်နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၊ အဖွဲ့အစည်းများအား ဖော်ထုတ် သတ်မှတ်ပြီး၊ ယင်းတို့၏ ရပိုင်ခွင့်များ၊ စိတ်ဝင်စားမှုများနှင့် REDD+ အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက် ဆက်နွှယ်မှုများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရမည်။ ယင်းသို့ ဖော်ပြရာတွင်– (က) မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတများ စသည်တို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ တည်ဆဲဥပဒေအရနှင့် မိရိုးဖလာဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များ၊ အခြားသော ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များအားလုံး ပါဝင်စေရမည်၊ (ခ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ ပါဝင်ရမည်၊ (ဂ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအား အထူးအလေးထား ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဃ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေမည့် အလားအလာရှိသော အရာများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၆–၂) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းများတွင် ပူးပေါင်း ပါဝင်လိုသည့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ	(၆–၂–၁) ထိရောက်ပြီး အပြည့်အဝ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေမည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဖွဲ့စည်းမှုပုံစံတို့ကို တည်ထောင်ပြီး၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိစေရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံး အကျုံးဝင်စေရမည်။ (ခ) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ် သုံးသပ်ခြင်းအဆင့်များ အားလုံးအတွက် ရေးဆွဲရမည်၊	လုပ်ငန်းစဉ်

အားလုံးကို ယဉ်ကျေးမှုအရ သင့်လျော်ပြီး၊ ကျား၊ မ ခွဲခြားမှုမရှိသည့် ထိရောက်သော ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မျိုးဖြင့် အပြည့်အဝ ပါဝင်ခွင့်ပြုရမည်။	(ဂ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအား အထူးအလေးထား ထည့်သွင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ (ဃ) သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့်ပူးပေါင်း၍ အများသဘောတူသည့် နည်းလမ်း များဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ (င) တည်ဆဲဥပဒေအရနှင့် မိရိုးဖလာအရ ဖွဲ့စည်းထားသောအစုအဖွဲ့များ၊ နည်းလမ်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ဆောင်ရွက်ရမည်။	
	(၆-၂-၂) ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းရာတွင် လူမှုရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများအရ သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် - (က) နေရာဒေသအလိုက် သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများ ဖြစ်ရမည်။ (ခ) ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများကို အများသဘောတူသည့် နေရာဒေသတွင်သာ ဆောင်ရွက် ရမည်။ (ဂ) ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများတွင် ကျား/မ ခွဲခြားမှုမရှိစေရန် ဂရုပြုဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၆-၂-၃) REDD+ အစီအစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သက်ဆိုင်ရာ အဆင့်များအားလုံးတွင် အစိုးရဌာန များမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေပြီး၊ ယင်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြထားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(၆–၂–၄) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ် သုံးသပ်ခြင်းများကို ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ် အခြေခံ၍ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် ပြင်ဆင်ရေးဆွဲရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၆–၂–၅) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများမှ ယင်းတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များကို ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်စေရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) ကိုယ်စားလှယ်များ ရွေးချယ်ရာတွင် အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများ ပူးပေါင်းပါဝင်စေရေး အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်ရာတွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ ဘက်လိုက်မှုမရှိသော၊ လုံခြုံစိတ်ချရပြီး၊ အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမီနိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၆–၂–၆) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အစုအဖွဲ့များ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေပြီး၊ ယင်းတို့ ကိုယ်စားပြုသူများအပေါ် တာဝန်ခံမှုရှိစေရမည်။ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ယင်းတို့ ကိုယ်စားပြုသူများအား REDD+ အစီအစဉ်၏ အကျိုးရလာဒ်များနှင့်ထိခိုက်မှုများကို ရှင်းလင်းပြောကြားပြီး၊ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း၍ အကြံပြုချက်များ ရယူဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၆–၃) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်သည် တိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့များ အပါ အဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ရိုးရာဓလေ့ ထုံးတမ်းများ၊ မိရိုးဖလာ အသိပညာများ၊ ဗဟုသုတများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များအပေါ် အခြေခံပြီး၊ လေးစားလိုက်နာ၍ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းသွားရမည်။	(၆–၃–၁) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့များ အပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းများ၊ မိရိုးဖလာ အသိပညာများ၊ ဗဟုသုတများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု စနစ်များအပေါ် အခြေခံပြီး၊ လေးစားလိုက်နာ၍ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းသွားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၆–၃–၂) REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းချမှတ်ခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းများတွင် မိရိုးဖလာ ဗဟုသုတများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်များ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ အခြေခံရေးဆွဲခြင်း၊ လေးစားလိုက်နာခြင်းနှင့် အထောက်အပံ့ ပေးခြင်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၆–၃–၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ မိရိုးဖလာအသိပညာများ၊ တီထွင်ဆန်းသစ်မှုများနှင့် ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ရယူအသုံးပြုရာတွင် နိုင်ငံတကာ စံသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ ကောင်းစွာကြိုတင်အသိပေး၍ သဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၆–၄) မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝ သယံဇာတများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အငြင်းပွားမှုများ အပါအဝင် REDD+ အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ် သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများနှင့် မကျေနပ် ချက်များကို ဖော်ထုတ်၍ ထိရောက်သည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်သွားရမည်။	(၆–၄–၁) REDD+ အစီအစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အငြင်းပွားမှုများနှင့် မကျေနပ်ချက်များကို ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ရမည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်၍ အသုံးချ ဆောင်ရွက်သွားရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် – (က) REDD+ အစီအစဉ်ဒီဇိုင်း ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုများနှင့် မကျေနပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အငြင်းပွားမှုများနှင့် မကျေနပ်ချက်များကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည် (ဂ) အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းဆိုင်ရာ မကျေနပ်ချက်များ၊ အငြင်းပွားမှုများကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဃ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအပါအဝင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအားလုံးအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာသော၊ ဘက်လိုက်မှုမရှိသော၊ လုံခြုံစိတ်ချရပြီး၊ အလွယ်တကူ လက်လှမ်းမှီနိုင်သော လုပ်ငန်းစဉ် ဖြစ်စေရမည်။ (င) မကျေနပ်ချက်များကြားနာ၍ သတ်မှတ်ထားသည့် အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ပေးရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

(၆–၅) ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများထံ REDD+ စပ်လျဉ်း၍ လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များအား နည်းလမ်းများဖြင့် အချိန်နှင့်တပြေးညီ ရရှိစေရေးနှင့် REDD+ အစီအစဉ်ဒီဇိုင်း ရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းများတွင် အပြည့်အဝနှင့် ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန် လုံလောက်သော စွမ်းဆောင်ရည်ပြည့်ဝစေရေး ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။	(၆–၅–၁) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအနေဖြင့် REDD+ အစီအစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များအားလုံးကို အလွယ်တကူ ရယူနိုင်စေရမည်။ ယင်းသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) အောက်ဖော်ပြပါ အချက်အလက်များ ပါဝင်စေရမည်– • REDD+အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း၊ • REDD+ ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များ၊ • REDD+ အစီအစဉ်ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ • လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် စီးပွားရေးကဏ္ဍအရသော်လည်းကောင်း၊ မြေယာများ၊ နယ်နိမိတ်များနှင့် သဘာဝသယံဇာတများဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများနှင့် စပ်လျဉ်း၍သော်လည်းကောင်း၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအပေါ် ကျရောက်နိုင်သော သို့မဟုတ် အမှန်တကယ် ကျရောက်လျက်ရှိသော ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ • ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ဂေဟစနစ် ဝန်ဆောင်မှုများအပေါ် ကျရောက်နိုင်သော သို့မဟုတ် အမှန်တကယ်ကျရောက်လျက်ရှိသော ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ၊ • ကောင်းစွာကြိုတင်အသိပေး သဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ချက်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အချက်အလက်များ၊ • အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်းဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ • ငြင်းပွားမှုများအပေါ် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ • ဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခွင့်အရေးများ။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(ခ) REDD+ အစီအစဉ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ နိုင်ငံအဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ ပါဝင်စေရမည်၊ (ဂ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအတွက် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည် (ဃ) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်နိုင်ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းတို့အကြား လုံလောက်သော အချိန်ကာလတစ်ခု ဖန်တီးပေးရမည်၊ (င) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအနေဖြင့် REDD+ နှင့်ပတ်သက်သည့် မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်သည်နှင့် မည်ကဲ့သို့ ရရှိနိုင်သည်ကို သိရှိနိုင်ရမည်။	
	(၆–၅–၂) REDD+ အစီအစဉ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အချက်အလက်များအား ထိရောက်စွာ ဖြန့်ဝေနိုင်မည့်နည်းလမ်းများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်၍ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အမျိုးအစားအလိုက် အသုံးချသွားရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့်ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအတွက် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေရာတွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများမှ အလွယ်တကူ နားလည်လက်ခံနိုင်သည့် ပုံစံဖြင့်ဖြန့်ဝေရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(၆–၅–၃) ထိရောက်သော ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရရှိစေရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများကို ပညာပေးဟောပြောခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ခြင်းများဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ အားလုံးအတွက် ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဂ) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအတွက် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ဃ) စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များသည် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ လိုအပ်ချက်အပေါ်အခြေခံ၍ ထိရောက်ပြီး၊ သင့်လျော်သော နည်းလမ်းများဖြစ်စေရမည်၊ (င) အငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်များပါဝင်ရမည်၊ (စ) FPIC လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ REDD+ နှင့်သက်ဆိုင်သော ဥပဒေဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို နားလည်နိုင်စေရန်၊ အသုံးချနိုင်ရန်နှင့် အကဲဖြတ်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းများ ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

	(၆–၅–၄) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအနေဖြင့် လိုအပ်သော ဥပဒေရေးရာ အကြံဉာဏ်များကို ရယူဆောင်ရွက်နိုင်စေရမည်။ အဆိုပါ အကြံဉာဏ်များတွင်– (က) ယင်းတို့၏ အခွင့်အရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြံဉာဏ်များ ပါဝင်စေရမည် (ခ) REDD+ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့်သက်ဆိုင်သည့် ဥပဒေရေးရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ REDD+ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သည့် ဥပဒေရေးရာအကြံဉာဏ်များ စသည်တို့ ပါဝင်စေရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၆–၆) ဆက်စပ်ပတ်သက်၏ ကိုယ်စားလှယ်များ အနေဖြင့် REDD+ အစီအစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များအား ယင်းတို့ ကိုယ်စားပြုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များထံသို့ အချိန်နှင့်တပြေးညီ သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းများဖြင့် သတင်းပေးပို့ခြင်း၊ အများသဘောတူ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လုံလောက်သည့် အချိန်ကာလ တစ်ခုသတ်မှတ်ပေး၍ ပြန်လည်ရယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၆–၆–၁) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် သက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များအား ယင်းတို့ကိုယ်စားပြုသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များထံသို့ အချိန်နှင့်တပြေးညီ အသိပေးခြင်း၊ သဘောထား ပြန်လည်ရယူခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်။ ယင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် – (က) အမျိုးသမီးများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သော လူတန်းစားများအတွက် အထူးအလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည်၊ (ခ) ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများမှ ယင်းတို့၏ သဘောထား အကြံဉာဏ်များ စုစည်းပြန်ကြားပေးနိုင်ရန် လုံလောက်သော အချိန်ကာလတစ်ခု သတ်မှတ်ပေးရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

REDD+ safeguards
acer
explore beyond limits™
POINT

အခြေခံမူ(၇)။ REDD+ အစီအစဉ်သည် သက်ဆိုင်ရာဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကြေညာချက်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ညီညွတ်ရမည်။

စံများ	အညွှန်းများ	အမျိုးအစား
(၇–၁) REDD+ အစီအစဉ်ကို သက်ဆိုင်ရာဥပဒေများ၊ မြန်မာနိုင်ငံက သဘောတူလက်ခံထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကြေညာချက်များ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၇–၁–၁) REDD+ အစီအစဉ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်ဥပဒေများ၊ မြန်မာနိုင်ငံက သဘောတူ လက်ခံထားသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ကြေညာချက်များ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၇–၁–၂) REDD+ အစီအစဉ်ကိုသက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေရေးရာများနှင့် ညီညွတ်စေရန်လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဆောင်ရွက်သွားရမည်။ ယင်းသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင်– (က) သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် အခြားစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ ပါဝင်စေရမည်၊ (ခ) ညီညွတ်မှုမရှိသည့် အချက်များကို သင့်လျော်သည့် လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနည်းစနစ်များဖြင့် ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်သွားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
(၇–၂) ဥပဒေများသည် အခြားသော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့် ညီညွတ်ခြင်း မရှိပါက ညီညွတ်မှု ရှိစေရန် ပြန်လည် ပြင်ဆင်သွားနိုင်ရေး အထောက်အကူပြုနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ရမည်။	(၇–၂–၁) ဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတို့အကြား ညီညွတ်မှုမရှိသော အချက်အလက်များ၊ ကွဲလွဲချက်များကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်
	(၇–၂–၂) ဥပဒေများ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ ကွန်ဗင်းရှင်းများနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများတို့အကြား ညီညွတ်မှုမရှိသော အချက်အလက်များ၊ ကွဲလွဲချက်များကို ဖြေရှင်းသွားနိုင်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားရမည်။	လုပ်ငန်းစဉ်

ကျမ်းကိုးများ

Biodiversity, and on Possible Indicatiors and Potential Mechanisms to Assess Impacts of REDD+ Measures on Biodiversity, Montreal, 30 April - 5 May 2012.

Campese, J. (2011), Integrating REDD+ Social and Environmental Safeguards and Standards in Tanzania, TFCG Technical Report.

Centre for Standardization and Environment, (2013): Principles, Criteria and Indicators for a System for Providing Information on REDD+ Safeguards Implementation (SIS-REDD+) in Indonesia.

Edna, M., (2012), Safeguards in REDD plus under the Cancun Agreement.

Executive Secretary, (2012), Advice on the Application of Relevant REDD+ Safeguards for Forest Carbon, Markets and Communities (FCMC) Program (2012), REDD+ Social Safeguards and Standards Review.

http://www.redd-standards.org/

http://www.unredd.net/

http://www.un-redd.org/

REDD+ SES secretariat (2013), REDD+ Social & Environmental Standards: supporting countries to develop safeguards information sytems in practice, Climate Community & Biodiversity Alliance (CCBA).

Stephanie, R., Charlotte, S., Luke, P., and John, C. (2013), Safeguards in REDD+ and Forest Carbon Standards: A Review of Social, Environmental and Procedural Concepts and Application, Climate Focus.

Talía, M.B., Maurício, V., and Luís M.F, (2010), Developing Social and Environmental Safeguards for REDD+: A guide for Bottom-up Approach, Forest Trends.

Tim, C., (2011), REDD-plus Biodiversity Safeguards Decisions and activities of the CBD, Regional workshop for Africa Cape Town, 20-23 September 2011.

UNFCCC (2011), Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session held in Cancun from 29 November to 10 December 2010.

UNFCCC (2012), Report of the Conference of the Parties on its seventeenth session held in Durban from 28 November to 11 December 2011.

UN-REDD (2012), UN-REDD Programme Social and Environmental Principles and Criteria, UN-REDD Programme Eighth Policy Board Meeting, 25-26 March 2012, Asunción, Paraguay.

opfwm0;pDDmerS REDD+ Task Force tzGUfsm;ESSvrla&;ESSywf0efu sifqk&m umu , fapmifa&;Sufltpl DrHsm;a&;q&mwifyg0ifonf ykeYf4rsm;

စဉ်	အမည်	ရာထူး	ဌာန
၁။	ဦးဘိုနီ	ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂။	ဦးဇော်ဝင်းမြင့်	ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃။	ဒေါက်တာသောင်းနိုင်ဦး	ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောသုတေသနဌာန
၄။	ဦးဆွေတင့်	ညွှန်ကြားရေးမှူး	အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဦးစီးဌာန
၅။	ဒေါ်အေးဝင်း	ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး	ပြည်ထောင်စုရှေ့နေချုပ်ရုံး
၆။	ဦးစောဂွန်ရွှေဘ	ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာ	မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း
၇။	ဦးညွန့်မောင်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၈။	ဦးအောင်အောင်မြင့်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၉။	ဦးစောဒယ်နီရယ်လ်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၁၀။	ဦးဝင်းသိန်း	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၁၁။	ဦးဖုန်းလွင်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	အပူပိုင်းဒေသစိမ်းလန်းစိုပြည်ရေးဦးစီးဌာန
၁၂။	ဒေါက်တာနိုင်ဇော်ထွန်း	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၁၃။	ဒေါက်တာမြတ်စုမွန်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၁၄။	ဦးငွေသီး	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၁၅။	ဒေါက်တာရိုစီနေဝင်း	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	အမြဲတမ်းအတွင်းဝန်ရုံး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန
၁၆။	ဦးကျော်ငွေး	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	ကြေးတိုင်နှင့်မြေစာရင်းဦးစီးဌာန
၁၇။	ဦးမောင်မောင်လွင်	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	စီမံကိန်းရေးဆွဲရေးဦးစီးဌာန

၁၈။	ဦးတင်ဦး	လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး	သတ္တုတူးဖော်ရေးဦးစီးဌာန
၁၉။	ဦးညွန့်လင်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၀။	ဦးတင်မောင်ဝင်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၁။	ဦးဉာဏ်လှိုင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၂။	ဦးသွာလ်ကျင့်ခိုင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၃။	ဦးမိုးအောင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၄။	ဦးဘုန်းထွဋ်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၅။	ဦးတင်မိုး	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၆။	ဦးအောင်မြတ်စံ	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၇။	ဒေါက်တာတိုးတိုးအောင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၈။	ဒေါက်တာတင်ဇာကြွယ်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၂၉။	ဒေါက်တာရာဇာမင်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၃၀။	ဒေါ်ခင်သီတာထွန်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၃၁။	ဒေါက်တာချောချောစိန်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၃၂။	ဒေါက်တာအိအိဆွေလှိုင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၃၃။	ဒေါ်ဖြူဖြူလွင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၃၄။	ဦးချစ်လှိုင်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃၅။	ဦးမျိုးမင်းလတ်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃၆။	ဦးအောင်ရဲဝင်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃၇။	ဦးမင်းမင်းဦး	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃၈။	ဦးဝင်းမောင်အေး	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၃၉။	ဒေါ်စိုးစိုးနွယ်	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၀။	ဦးကျော်မျိုးမင်း	ဦးစီးအရာရှိ	သစ်တောဦးစီးဌာန

၄၁။	ဦးဘီလီနေဝင်း	လက်ထောက်သုတေသနအရာရှိ	သစ်တောသုတေသနဌာန
၄၂။	ဒေါ်ဖြူဖြူဆွေ	သုတေသနလက်ထောက်	သစ်တောသုတေသနဌာန
၄၃။	ဦးမျိုးအောင်	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၄။	ဦးပြည်စိုးအောင်	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၅။	ဦးတင်နိုင်စိုး	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၆။	ဦးဇော်ဇော်	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၇။	ဦးညီညီဖြိုး	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၈။	ဒေါ်သန့် ဇင်မော်	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၄၉။	ဒေါ်ညိုမီထွန်း	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၅၀။	ဒေါ်သိမ့်သိမ့်ထွန်း	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၅၁။	ဦးပြည့်ဖြိုးမောင်	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၅၂။	ဦးသန့်ဇင်ထွန်း	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၅၃။	ဦးနေလင်းထွန်း	တောအုပ်ကြီး	သစ်တောဦးစီးဌာန
၅၄။	ဦးပိုင်ထက်ဦး	ဒုတိယဦးစီးမှူး	ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန
၅၅။	ဒေါ်ခင်နှင်းမြင့်	စီမံကိန်းမန်နေဂျာ	UNDP
၅၆။	ဒေါ်မိုင်သီတာအေးကျော်	Program Staff	POINT
၅၇။	ဒေါ်နော်ခင်မိုးအေး	Program Staff	POINT

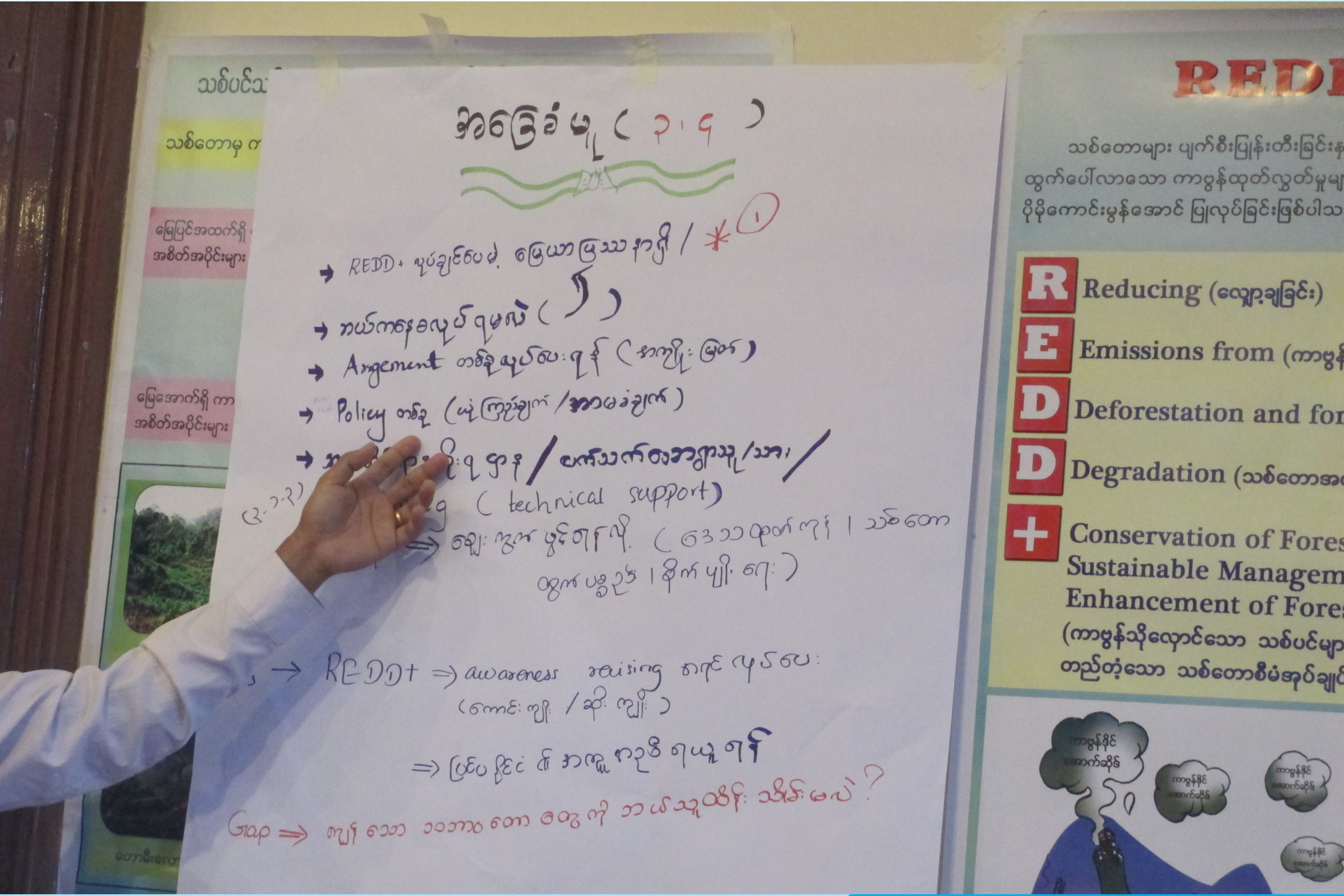

Reducing (လျော့ချခြင်း)
Emissions from
Deforestation and
Degradation
Conservation of
Sustainable
Enhancement of
(technical support)
REDD+ => awareness raising
Gap =>

Social & Environmental Safeguards

for REDD+ Programme in Myanmar

Principle 1: The REDD+ program recognizes and respects rights to lands, territories and resources.

Criteria	Framework for indicators	Type
1.1 The REDD+ program effectively identifies the different rights holders (statutory and customary) and their rights to lands, territories and resources relevant to the program.	1.1.1 An effective process is established to inventory and map rights to lands, territories and resources relevant to the REDD+ program. i. The process is participatory including representatives of women and marginalized and/or vulnerable people. ii. Includes statutory and customary rights. iii. Includes individual and collective rights. iv. Includes tenure/use/access/management rights. v. Includes rights of marginalized and/or vulnerable people. vi. Includes overlapping or conflicting rights.	Process
1.2 The REDD+ program recognizes and respects both statutory and customary rights to lands, territories and resources which Indigenous Peoples (ethnic groups) or local communities have traditionally owned, occupied or otherwise used or acquired.	1.2.1 Policies of the REDD+ program include recognition of and respect for customary rights with special attention to Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities.	Policy
	1.2.2 Land-use plans used by the REDD+ program recognize and respect customary and statutory rights, of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities.	Policy
	1.2.3 The REDD+ program promotes securing statutory rights to lands, territories and resources. i. Applies to lands, territories and resources which Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities have traditionally owned, occupied or otherwise used or acquired. ii. Including securing existing statutory rights and transformation of customary rights to statutory rights.	Policy

1.3 The REDD+ program requires the free, prior and informed consent of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities for any activities affecting their rights to lands, territories and resources.	1.3.1 Policies of the REDD+ program uphold the principle of free, prior and informed consent of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. 1.3.2 Collective rights holders define a process of obtaining their free, prior and informed consent. i. The process is transparent. ii. The process takes into account the views of all community members including those of women and of marginalized and/or vulnerable people.	Policy
	1.3.3 Free, prior and informed consent is obtained from Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. i. In accordance with their customs, norms and traditions. ii. Applies to activities that may affect their rights, particularly their rights to own and control traditionally owned lands, territories and resources. iii. Applies to each potential change to rights throughout design and implementation of the REDD+ program. iv. Uses mutually agreed procedures.	Process
	1.3.4 Where any relocation or displacement occurs, there is prior agreement on the provision of alternative lands and/or fair compensation. i. Any relocation or displacement is in accordance with free, prior and informed consent. ii. The agreement includes provision of financial and technical support and alternative livelihoods for the displacement.	Process
1.4 Where the REDD+ program enables private ownership of carbon rights, these rights are based on the statutory and customary rights to the lands, territories and resources that generated the greenhouse gas emissions reductions and removals.	1.4.1 Where the REDD+ program enables private ownership of carbon rights, a process for defining carbon rights is developed and implemented. i. The process is transparent. ii. The allocation of rights is based on the statutory and customary rights to the lands, territories and resources that generated the greenhouse gas emissions reductions and removals.	Process

Principle 2: The benefits of the REDD+ program are shared equitably among all relevant rights holders and stakeholders.		
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
2.1 There is transparent and participatory assessment of predicted and actual benefits, costs, and risks of the REDD+ program for relevant rights holder and stakeholder groups at all levels, with special attention to marginalized and/or vulnerable people.	2.1.1 Benefits, costs and risks of the REDD+ program are assessed during program design and implementation. i. For each relevant rights holder and stakeholder group. ii. Applies to local, national and other relevant levels. iii. The assessment is timely and participatory. iv. Includes direct and indirect benefits, costs and risks. v. Includes benefits, costs and risks related to social, cultural, economic and environmental aspects and rights to lands, territories and resources. vi. With special attention to the differentiation of benefits, costs and risks to women and marginalized and/or vulnerable people. vii. Assessment is repeated periodically as part of monitoring. Benefits, costs and risks are relative to the reference scenario in the absence of the REDD+ program.	Process
2.2 Transparent, participatory, effective and efficient mechanisms are established for equitable sharing of benefits of the REDD+ program among and within relevant rights holder and stakeholder groups.	2.2.1 Relevant rights holders and stakeholders participate in defining the decision-making process and distribution mechanism for equitable benefit-sharing. i. Participation is full and effective. ii. Including women and marginalized and/or vulnerable people. iii. Addresses benefit sharing between and within relevant rights holders and stakeholder groups.	Process
	2.2.2 Relevant rights holders and stakeholders determine the form that the benefits will be taken and how they are delivered. i. The process is inclusive and transparent. ii. Including women and marginalized and/or vulnerable people.	Process

	2.2.3 Clear policies and guidelines for equitable benefit-sharing are established including women and marginalized and/or vulnerable people.	Process
	2.2.4 Administrative procedures including financial management for benefit sharing are timely, transparent, effective and efficient.	Process

Principle 3: The REDD+ program improves long-term livelihood security and well-being of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities with special attention to the most marginalized and/or vulnerable people.		
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
3.1 The REDD+ program generates additional, positive impacts on the long-term livelihood security and well-being of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities, with special attention to women and the most marginalized and/or vulnerable people.	3.1.1 The objectives and policies of the REDD+ program include improving long-term livelihood security and well-being of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities.	Policy
	3.1.2 The REDD+ program generates additional, positive impacts on the long-term livelihood security and well-being of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. i. Relative to the expected situation of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities under the reference scenario in the absence of the REDD+ program. ii. With special attention to women and the most marginalized and/or vulnerable people.	Outcome
	3.1.3 The REDD+ program generates additional resources to improve long-term livelihood security and well-being of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. i. Includes financial, human or other resources. ii. Relative to the level of resources available under the reference scenario in the absence of the REDD+ program.	Outcome
3.2 The REDD+ program is adapted based on assessment of predicted and actual impacts in order to mitigate negative, and enhance positive, impacts on Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities with special attention to the most marginalized and/or vulnerable people.	3.2.1 The REDD+ program is adapted in order to mitigate negative, and enhance and sustain positive impacts on Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. i. Applies to REDD+ program design based on assessment of predicted impacts. ii. Applies to REDD+ program implementation based on assessment of both predicted and actual impacts. iii. With special attention to potential impacts on women and the most marginalized and/or vulnerable people. iv. Includes measures to address the risk of reversals that might lead to a reduction in the benefits achieved by the REDD+ program.	Process

Principle 4: The REDD+ program contributes to good governance, and sustainable development		
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
4.1 The governance structures of the REDD+ program are clearly defined, transparent, effective and accountable.	4.1.1 Information on the roles, responsibilities and decision- making processes of REDD+ program governance structures is publicly accessible. i. Includes criteria and processes for participation of rights holders, and other stakeholders and other internal regulations. ii. Includes information on decisions taken.	Process
	4.1.2 Decisions of the REDD+ program are made in accordance with defined roles, responsibilities, regulations and policies.	Process
	4.1.3 There are effective mechanisms for oversight of the governance structures of the REDD+ program.	Process
4.2 The REDD+ program is coherent with relevant policies, strategies and plans at all relevant levels and there is effective coordination between agencies/organizations responsible for the design, implementation and evaluation of the REDD+ program and other relevant agencies/organizations.	4.2.1 The REDD+ program is integrated into the broader policy framework of the forest sector and other relevant sectors with special attention to the agriculture, mining.	Policy
	4.2.2 Inconsistencies between the REDD+ program and other relevant policies, strategies and plans are identified and resolved.	Process
	4.2.3 There is effective and efficient coordination between the REDD+ program and all relevant agencies/organizations. i. Including relevant non-government and multilateral as well as government agencies/organizations. ii. Applies to all relevant levels. iii. With special attention to agencies/organizations that are involved in sectors that are related to drivers of deforestation.	Process

4.3 Adequate information about the REDD+ program is publicly available.	4.3.1 Adequate information about the REDD+ program is publicly available and it includes; i. REDD+ program design, implementation and evaluation; ii. assessment of predicted and actual impacts on rights holders and stakeholders related to social, cultural, environmental and economic aspects and rights to lands, territories and resources; iii. assessment of predicted and actual impacts on biodiversity and ecosystem services; iv. benefit-sharing including procedures and guidelines; v. the requirement for free, prior and informed consent.	Process
4.4 Finances of the REDD+ program are managed with integrity, transparency and accountability.	4.4.1 Information about REDD+ program financial management is publicly accessible, including i. assignation of clear authority, roles and responsibilities for the collection, commitment and use of funds of the REDD+ program, ii. accounting systems, iii. procedures for internal controls and external audits, and iv. schedules for reporting.	Process
	4.4.2 Audited financial reports for the REDD+ program are published regularly. Audits are undertaken by independent accredited auditors in accordance with professional auditing standards of the country.	Process
4.5 The REDD+ program leads to improvements in governance of the forest sector and other relevant sectors.	4.5.1 The REDD+ program establishes and monitors performance targets for the governance issues that it can address in the forest sector and other relevant sectors. i. Includes effective and transparent forest governance structures. ii. With special attention to targets related to the equity, effectiveness and efficiency of the REDD+ program. iii. With special attention to sectors that are related to drivers of deforestation.	Process

	4.5.2 The activities of the REDD+ program include institutional capacity strengthening and other measures to improve governance.	Process
4.6 The REDD+ program contributes to achieving the objectives of sustainable development policies, strategies and plans established at national and other relevant levels.	4.6.1 The REDD+ program elaborates how its policies and measures will contribute to the implementation of any existing sustainable development policies, strategies and plans. i. Applies to policies, strategies and plans developed at national and other relevant levels. ii. Includes poverty reduction, biodiversity and other relevant policies, strategies and plans, including plans for public, private and indigenous/community protected and conserved areas.	Policy
	4.6.2 REDD+ program shows livelihood improvements in areas where the REDD+ program is implemented.	Outcome

Principle 5: The REDD+ program maintains and enhances biodiversity and ecosystem services.		
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
5.1 Biodiversity and ecosystem services potentially affected by the REDD+ program are identified, prioritized and mapped.	5.1.1 Biodiversity and ecosystem services potentially affected by the REDD+ program are identified, prioritized and mapped. i. Includes biodiversity and ecosystem service priorities identified in existing national biodiversity strategy and action plans (NBSAP), gap analyses supporting the Convention on Biological Diversity targets, key biodiversity areas, high conservation value areas and other relevant systematic conservation planning approaches. ii. Includes areas of significance for threatened or endemic species, and for ecosystem services of economic, climate change adaptation, cultural and religious importance. iii. With special attention to any plans for afforestation, reforestation and forest restoration and their potential impacts on biodiversity and ecosystem services.	Process
5.2 The REDD+ program maintains and enhances the identified biodiversity and ecosystem service priorities.	5.2.1 The objectives and policies of the REDD+ program include making a significant contribution to maintaining and enhancing biodiversity and ecosystem services.	Policy
	5.2.2 The REDD+ program maintains and enhances the identified biodiversity and ecosystem service priorities relative to the situation of biodiversity and ecosystem service priorities under the reference scenario in the absence of the REDD+ program.	Outcome
	5.2.3 The REDD+ program generates additional resources to maintain and enhance biodiversity and ecosystem service priorities. i. Includes financial, human or other resources. ii. Relative to the level of resources available under the reference scenario in the absence of the REDD+ program.	Outcome

5.3 The REDD+ program does not lead to the conversion or degradation of natural forests or other areas that are important for maintaining and enhancing the identified biodiversity and ecosystem service priorities.	5.3.1 Monitoring of the impacts of the REDD+ program on natural forests and other important areas demonstrates there is no conversion or degradation. i. Includes any areas identified in 5.1.1 as important for maintaining and enhancing the identified biodiversity and ecosystem service priorities. ii. Relative to the expected conversion or degradation under the reference scenario in the absence of the REDD+ program. iii. With special attention to any plans for afforestation, reforestation and forest restoration and their impacts on biodiversity and ecosystem service priorities.	Outcome
5.4 REDD+ program assesses predicted and actual, and positive and negative environmental impacts of the REDD+ program on biodiversity and ecosystem service priorities and any other negative environmental impacts.	5.4.1 The predicted and actual environmental impacts of the REDD+ program are assessed. i. Includes positive and negative impacts on the identified biodiversity and ecosystem service priorities and also any potential negative environmental impacts (e.g. pollution). ii. Includes direct and indirect impacts. iii. The assessment involves Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities and other stakeholders as appropriate. iv. Using strategic environmental assessment, environmental impact assessment or other appropriate methods. v. Assessment is repeated periodically as part of monitoring.	Process
5.5 The REDD+ program is adapted based on assessment of predicted and actual impacts, in order to mitigate negative, and enhance positive environmental impacts.	5.5.1 The REDD+ program is adapted in order to mitigate negative, and to enhance and sustain positive, environmental impacts. i. Based on assessment of impacts undertaken in accordance with criterion 5.4. ii. Applies to REDD+ program design based on assessment of predicted impacts. iii. Applies to REDD+ program implementation based on assessment of both predicted and actual impacts. iv. With special attention to any areas identified in 5.1.1 as important for maintaining and enhancing the identified biodiversity and ecosystem service priorities. v. Includes measures to address the risk of reversals that might lead to a reduction in the benefits achieved by the REDD+ program.	Process

Principle 6: All relevantstakeholders participate fully and effectively in the REDD+ program.		
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
6.1 The REDD+ program identifies all stakeholder groups and characterizes their rights and interests and their relevance to the REDD+ program	6.1.1 Stakeholder groups are identified and their rights and interests and relevance to the REDD+ program are characterized. i. Includes statutory and customary rights to lands, territories and resources and other rights. ii. Includes Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. iii. With special attention to women, marginalized and/or vulnerable people. iv. Identifying potential barriers to participation for each stakeholder with special attention to women and marginalized and/or vulnerable groups.	Process
6.2 All stakeholders that want to be involved in REDD+ program design, implementation, monitoring and evaluation are fully involved through culturally appropriate, gender sensitive and effective participation.	6.2.1 A process and institutional structure for full and effective participation are established and functional. i. Applies to all relevant stakeholders ii. Applies to REDD+ program design, implementation and evaluation. iii. With special attention to women and marginalized and/or vulnerable people. iv. Developed and agreed with the relevant stakeholder. v. Taking account of statutory and customary institutions and practices.	Process
	6.2.2 Consultations use socially and culturally appropriate approaches. i. Approaches are tailored to the local context. ii. Consultations are conducted at mutually agreed locations. iii. Consultations are gender sensitive.	Process
	6.2.3 All relevant levels of government are involved in the REDD+ program and their roles and responsibilities are clearly defined.	Process
	6.2.4 The REDD+ program design, implementation and evaluation are adapted in response to stakeholder participation.	Process

	6.2.5 Stakeholders select their own representatives. i. With special attention to the participation of women and vulnerable and/or marginalized people in the selection of representatives. ii. The selection procedure is transparent, impartial, safe and accessible for all relevant stakeholders.	
	6.2.6 Stakeholder group representatives involve and are accountable to the people they represent. Representatives inform the people they represent about how the REDD+ program could potentially affect them, facilitating discussion and feedback.	Process
6.3 The REDD+ program builds on, respects, supports and protects stakeholders' traditional and other knowledge, skills, institutions and management systems including those of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities.	6.3.1 The REDD+ program builds on, respects, supports and protects the decision-making structures and processes of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. i. Ensuring that customary institutions and practices are not undermined. ii. Ensuring that institutions and practices of women and marginalized and/or vulnerable groups are not undermined.	Process
	6.3.2 The REDD+ program identifies, builds on, respects and supports relevant traditional and other knowledge, skills and management systems in designing, implementation, monitoring and evaluation of the REDD+ program.	Process
	6.3.3 Free, prior and informed consent is obtained for any use of traditional knowledge, innovations and practices of Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities in accordance with relevant international standards.	Process

6.4 The REDD+ program identifies and uses processes for effective resolution of grievances and disputes relating to the design, implementation and evaluation of the REDD+ program, including disputes over rights to lands, territories and resources relating to the program.	6.4.1 Processes are identified and used to resolve grievances and disputes related to the REDD+ program. i. Includes grievances and disputes that arise during design, implementation and evaluation of the REDD+ program. ii. Includes grievances and disputes over rights to lands, territories and resources and other rights relating to the REDD+ program. iii. Includes grievances and disputes related to benefit sharing and participation. iv. The processes are transparent, impartial, safe and accessible, giving special attention to women and marginalized and/or vulnerable groups. v. Grievances are heard, responded to and resolved within an agreed time period, leading to redress and remedy as appropriate.	Process
6.5 The REDD+ program ensures that stakeholders have the information that they need about the REDD+ program, provided in a culturally appropriate, gender sensitive and timely way, and the capacity to participate fully and effectively in program design, implementation and evaluation.	6.5.1 Stakeholders have access to relevant information about the REDD+ program. i. Includes information about: a. REDD+ program design, implementation and evaluation; b. REDD+ program governance structures and processes including opportunities to participate in decision-making, and in design, analysis, monitoring and evaluation processes; c. assessment of predicted and actual impacts on stakeholders related to social, cultural, environmental and economic aspects and rights to lands territories and resources; d. assessment of predicted and actual impacts on biodiversity and ecosystem services; e. the requirement for free, prior and informed consent; f. benefit-sharing including procedures and guidelines; g. grievance mechanisms ; h. relevant local and national laws and international treaties, conventions and other instruments, legal processes and implications and associated rights with special attention to rights of Indigenous Peoples (ethnic groups), women and marginalized and/or vulnerable people;	Process

	ii. The global, national and local context for the REDD+ program. iii. With special attention to women and marginalized and/or vulnerable iv. Ensuring adequate time between information dissemination and decision-making to enable stakeholders to coordinate their response. v. Stakeholders know what information is available about the REDD+ program and how to access it.	
	6.5.2 The most effective means of dissemination of information about the REDD+ program are identified and used for each stakeholder. i. With special attention to Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities, including women and the vulnerable and/or marginalized people among them. ii. Ensuring that information is provided in a form that they understand.	Process
	6.5.3 Constraints to effective participation are addressed through awareness raising and capacity building. i. Applies to all relevant stakeholders. ii. With special attention to Indigenous Peoples (ethnic groups) and local communities. iii. With special attention to women and marginalized and/or vulnerable groups. iv. Capacity building is appropriate and effective for the needs of the groups concerned. v. Includes capacity to use relevant grievance mechanisms. vi. Includes capacity to understand, implement and monitor the free, prior and informed consent and legal requirements related to the REDD+ program.	Process
	6.5.4 Stakeholders can access relevant legal advice. i. Including advice related to their rights. ii. Including advice on relevant legal processes of the REDD+ program, and legal implications of the program.	Process

6.6 Stakeholder representatives collect and disseminate all relevant information about the REDD+ program from and to the people they represent in an appropriate and timely way, respecting the time needed for inclusive decision making.	6.6.1 Stakeholder representatives collect and disseminate all relevant information from and to the people they represent. i. With special attention to women and marginalized and/or vulnerable people. ii. Ensuring adequate time to enable stakeholders to coordinate their input.	Process

Principle 7:	**The REDD+ program complies with applicable localand national laws and international treaties, conventions and statement regulations.**	
Criteria	**Framework for indicators**	**Type**
7.1 The REDD+ program complies with applicable local law, national law and international treaties, conventions and other instruments ratified or adopted by the country.	7.1.1 Local and national laws and international treaties, conventions and other instruments ratified or adopted by the country relevant to the REDD+ program are identified.	Process
	7.1.2 Appropriate measures are taken to ensure compliance of the REDD+ program with relevant legal instruments. i. Applies to local and national laws and international treaties, conventions and other instruments. ii. Areas of actual or potential non-compliance are identified using appropriate assessment methods.	Process
7.2 Where local or national law is not consistent with relevant international treaties, conventions or other instruments, a process is undertaken to reconcile the inconsistencies.	7.2.1 Gaps and inconsistencies between local or national law and the REDD+ SES or relevant international treaties, conventions or other instruments are identified.	Process
	7.2.2 A process is established to address any gaps and inconsistencies between the local or national law and relevant international treaties, conventions or other instruments.	Process

References

Biodiversity, and on Possible Indicators and Potential Mechanisms to Assess Impacts of REDD+ Measures on Biodiversity, Montreal, 30 April - 5 May 2012.

Campese, J. (2011), Integrating REDD+ Social and Environmental Safeguards and Standards in Tanzania, TFCG Technical Report.

Centre for Standardization and Environment, (2013): Principles, Criteria and Indicators for a System for Providing Information on REDD+ Safeguards Implementation (SIS-REDD+) in Indonesia.

Edna, M., (2012), Safeguards in REDD plus under the Cancun Agreement.

Executive Secretary, (2012), Advice on the Application of Relevant REDD+ Safeguards for Forest Carbon, Markets and Communities (FCMC) Program (2012), REDD+ Social Safeguards and Standards Review.

http://www.redd-standards.org/

http://www.unredd.net/

http://www.un-redd.org/

REDD+ SES secretariat (2013), REDD+ Social & Environmental Standards: supporting countries to develop safeguards information sytems in practice, Climate Community & Biodiversity Alliance (CCBA).

Stephanie, R., Charlotte, S., Luke, P., and John, C. (2013), Safeguards in REDD+ and Forest Carbon Standards: A Review of Social, Environmental and Procedural Concepts and Application, Climate Focus.

Talía, M.B., Maurício, V., and Luís M.F, (2010), Developing Social and Environmental Safeguards for REDD+: A guide for Bottom-up Approach, Forest Trends.

Tim, C., (2011), REDD-plus Biodiversity Safeguards Decisions and activities of the CBD, Regional workshop for Africa Cape Town, 20-23 September 2011.

UNFCCC (2011), Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session held in Cancun from 29 November to 10 December 2010.

UNFCCC (2012), Report of the Conference of the Parties on its seventeenth session held in Durban from 28 November to 11 December 2011.

UN-REDD (2012), UN-REDD Programme Social and Environmental Principles and Criteria, UN-REDD Programme Eighth Policy Board Meeting, 25-26 March 2012, Asunción, Paraguay.

REDD+ Taskforce Members from Forest Department and Relevant Stakeholders who participated in Developing Social and Environmental Safeguards for REDD+ in Myanmar

No	Name	Position	Department
1	U Bo Ni	Director	Forest Department
2	U Zaw Win Myint	Director	Forest Department
3	Dr.Thaung Naing Oo	Director	Forest Research Institute
4	U Swe Tint	Director	Department of Small-scale Industry
5	Daw Aye Win	Deputy Director	Union Attorney General Office
6	U Saw Jhon Shwe Ba	Deputy General Manager	Myanmar Timber Enterprise
7	U Nyunt Maung	Aissistant Director	Forest Department
8	U Aung Aung Myint	Aissistant Director	Forest Department
9	U Saw Deniel	Aissistant Director	Forest Department
10	U Win Thein	Aissistant Director	Forest Department
11	U Phone lwin	Aissistant Director	Dry Zone Greening Department
12	Dr Naing Zaw Htun	Aissistant Director	Forest Department
13	Dr. Myat Su Mon	Aissistant Director	Forest Department
14	U Ngwe Thee	Aissistant Director	Forest Department
15	Dr. Rosy Newin	Aissistant Director	Permanent Secretary Office
16	U Kyaw Htay	Aissistant Director	Land Record and Settlement Department
17	U Mg Mg Lwin	Aissistant Director	Department of Planning
18	U Tin Oo	Aissistant Director	Department of Mining

19	U Nyunt Lin	Staff Officer	Department of Administration
20	U Tin Mg Win	Staff Officer	Forest Department
21	U Nyan Hlaing	Staff Officer	Forest Department
22	U Tual Cin Khai	Staff Officer	Forest Department
23	U Moe Aung	Staff Officer	Forest Department
24	U Phone Htut	Staff Officer	Forest Department
25	U Tin Moe	Staff Officer	Forest Department
26	U Aung Myat San	Staff Officer	Forest Department
27	Dr. Toe Toe Aung	Staff Officer	Forest Department
28	Dr. Tinzar Kywe	Staff Officer	Forest Department
29	Dr. Yazar Min	Staff Officer	Forest Research Institute
30	Daw Khin Thida Htun	Staff Officer	Forest Research Institute
31	Dr. Chaw Chaw Sein	Staff Officer	Forest Research Institute
32	Dr. Ei Ei Swe Hlaing	Staff Officer	Forest Research Institute
33	Daw Phyu Phyu Lwin	Staff Officer	Forest Research Institute
34	U Chit Hlaing	Staff Officer	Forest Department
35	U Myo Myin Lat	Staff Officer	Forest Department
36	U Aung Ye Win	Staff Officer	Forest Department
37	U Min Min Oo	Staff Officer	Forest Department
38	U Win Mg Aye	Staff Officer	Forest Department
39	Daw Soe Soe Nwe	Staff Officer	Forest Department
40	U Kyaw Myo Min	Staff Officer	Forest Department
41	U Bili Ne Win	Assistant Research Officer	Forest Research Institute
42	Daw Phyu Phyu Swe	Research Assistant (2)	Forest Research Institute

43	U Myo Aung	Range Officer	Forest Department
44	U Pyi Soe Aung	Range Officer	Forest Department
45	U Tin Naing Soe	Range Officer	Forest Department
46	U Zaw Zaw	Range Officer	Forest Department
47	U Nyi Nyi Phyo	Range Officer	Forest Department
48	Daw Thant Zin Maw	Range Officer	Forest Department
49	Daw Nyo Mi Htun	Range Officer	Forest Department
50	Daw Theint Theint Htun	Range Officer	Forest Department
51	U Pyae Phyo Mg	Range Officer	Forest Department
52	U Thant Zin Htun	Range Officer	Forest Department
53	U Nay Lin Htun	Range Officer	Forest Department
54	U Paing Htet Oo	Deputy Staff Officer	Environmental Conservation Department
55	Daw Khin Hnin Myint	Project Manager	UNDP
56	Daw Mai Thida Aye Kyaw	Program staff	POINT
57	Daw Naw Khin Moe Aye	Program staff	POINT

သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အပူပိုင်းဒေသ
သစ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အဖွဲ့အစည်း (ITTO) တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်
REDD+ စီမံကိန်းမှ ထုတ်ဝေသည်။